

Napříč časem VIII. aneb Nezdolní spolužáci

Orlická galerie v Rychnově nad Kněžnou, vernisáž v pátek 21. června 2013 v 17 hodin.

Výstavu uvede za přítomnosti autorů Pavel Kuneš

Neobvyklá výstava maturantů čtvrté A Výtvarné školy v Praze z roku 1956 představuje jedinečný třídní kolektiv, jehož soudržnost, spolupráce a vitalita „nezdolných spolužáků“ je opravdu obdivuhodná. Absolventi této třídy netvoří žádnou samostatnou uměleckou skupinu. Jejich společná výstava ukazuje rozmanitost a šíři výtvarných názorů. Seznámili se příchodem na Vyšší školu uměleckého průmyslu v Praze roku 1952. Bylo jim tehdy 15 nebo o málo víc let a ještě dva roky chodili do oddělených tříd, dívčí a chlapecké. Ředitelem byl tehdy vynikající kaligraf Josef Solar. Učili je mezi jinými ilustrátor Antonín Pospíšil, Karel Müller nebo sochařka Marie Uchytlová-Kučová. Po školské reformě, v létě roku 1954 se všichni stali žáky nově vzniklé Výtvarné školy na Hollarově náměstí v Praze na Vinohradech, kde roku 1956 maturovali. Mají společné zážitky ze školy, z těžkostí padesátých let i z chmelových brigád. Nacvičovali na spartakiádu. Roku 1955 odjeli na školní výlet na Slovensko, kde jejich profesori kreslení Zdeněk Balaš a Jaroslav Vodrážka za první republiky učili na gymnáziích. Pod jejich vedením objeli vlakem skoro celé Slovensko a dva dny zůstali v rázovité obci Heľpa. Ta se jim stala blízkou i v následujících letech. Sprátelili se s vesničany, jezdili tam léta potom po skupinkách i jednotlivě o prázdninách, kreslili tam i pracovali s lidmi na jejich kopcích. Na jedné dochované fotografii jsou spolužačky oblečené v helpianských krojích. Jsou tam čtyři, jedna z nich už nežije, Eva Bednářová. Byla to vynikající ilustrátorka a grafička, laureátka ilustrátorských soutěží v Brně, Bratislavě a Lipsku. Ale není jedinou, kdo už není naživu. Ještě dříve zemřel Pavel Teimer, neobyčejně nadaný a pracovitý písař. Už roku 1960 obeslal soutěž na knižní písmo. Shromáždil středověké a renesanční písařské památky z křtitelnic a zvonů. Podle zbytků rekonstruoval celé abecedy a chtěl je využívat v sazbě. V roce 1967 byl vyzván k soutěži na typografické písmo pro vědecko-technickou sazbu. Za rok předložil porotě dořešený soubor, který zahrnoval antikvu, italiku, půltučnou antikvu, číslice a matematická znaménka, azbuku a řeckou abecedu. Teimerova antikva byla nedávno Janem Solperou nazvána skvostem českého písařství. Na výstavách jsou vždy účastni i ostatní už zemřelí spolužáci. Veselý přítel Jaroslav Rezek s jeho strukturálními optimistickými obrazy a Tomáš Blažiček, který vystudoval architekturu. Také Pavel Nešleha, který se stal roku 1990 profesorem a prorektorem Vysoké školy uměleckoprůmyslové. Až do své smrti roku 2003 tam vedl ateliér malby. Zabýval se kresbou a grafikou, objektovým uměním a fotografií. Nechybí ani Miroslav Půhoný, který založil první scénografickou školu ve Stockholmu. Mezi živými není už ani Petr Augusta, který se stal důstojníkem a po roce 1968 odešel z armády, ani Alexandr Postler, někdejší ředitel Opavského divadla. Ti dva a Pavel Kuneš, který se stal katolickým knězem, byli jedinými ze třídy, kteří se odrodili. Všichni ostatní se drželi svého kopyta. Byli různě a velmi úspěšní a všichni měli radost ze své práce. O tom svědčí každá jejich výstava, společná nebo samostatná. Pokaždé přináší nové práce, nové pokusy, nové objevy.

Učili na různých školách. Na základní umělecké škole v Turnově učila Jarka Kurandová, výrazná členka Skupiny konkretistů. Mnoho jejich žáků přešlo s úspěchem na pražskou Akademii výtvarných umění. Na základních uměleckých školách učila také Kateřina Černá, vynikající koloristka, která psala i krátké divadelní hry a vydala řadu knih. Na střední škole učil řadu let i Václav Křížek. Předtím se uplatnil propagační grafikou a návrhy výstavních expozic. Zdeněk Beran vede dodnes významné oddělení klasické malby na Akademii výtvarných umění v Praze. Běla Kolčáková se provdala na Slovensko, ilustrovala knížky pro nakladatelství Mladé letá, malovala a navrhla série art protisů. Karolina Pirklová vytvořila mnoho gobelinových a patchworkových obrazů, navrhovala okenní mříže, osm let vedla se svým mužem restaurátorské ateliéry. Dana Vachtová modelovala dřevěné reliéfy a kovové a skleněné plastiky. Věra Vacová byla výtvarnou redaktorkou Pedagogického nakladatelství a ilustrovala učebnice. Výtvarným redaktorem časopisů byl i Jiří Hladík. Lubomír Příbyl byl dalším členem skupiny konkretistů, jeho geometrické variace a objevy v černém a bílém jsou všude oceňovány. Josef Nálepa se stal sochařem. Byl jediným sochařem na světě, kterému dovolil Salvádor Dalí, aby ho portrétoval. Dva ze spolužáků byli činní jako restaurátoři: Helena Domanjová známá řadou faksimilí pro Památník národního písemnictví v Praze. Petr Bareš uváděl do původního stavu malby a fresky od gotiky po 19. století. Také ve velvarském kostele sv. Kateřiny restauroval před dvaceti lety pozdně gotické fresky. Býval členem a několik let předsedou malířské komise restaurátorů Českého fondu výtvarných umělců.

Několik spolužáků odešlo po roce 1968 do světa. Antonín Málek se stal uznávaným malířem v Kolíně nad Rýnem, proslul portréty i krajinami z indického Ladáku, Kambodže a dalších zemí Dálného Východu. Dana Laichterová se žije uměním v Americe. Nynější velvarský občan Tomáš Vosolsobě žil léta ve Švýcarsku. Už od školních let na Akademii se zabýval nefigurativní malbou.

Dávni spolužáci se setkávali odjakživa. Zkraje mívali setkání v zakulacených letech, později několikrát v roce, někdy byla i dvoudenní. Dnes jezdí spolu na výlety a chodí na výstavy. Celá desetiletí je dává organizačně dohromady Lotka Pirklová. Pořádání výstav a fotodokumentace leží především na bedrech Petra Bareše. Jim oběma patří poděkování i za práci na přípravě této výstavy. Letos je to už 58 let, co spolu kamarádí. Výstavou v Orlické galerii se vám představují svými pracemi z posledních let v celé šíři a rozmanitosti tvorby, dané jejich životními osudy a usilováním. I při rozdílnostech názorových, uměleckých i kulturně společenských, krácejí spolu napříč časem.